

ks. Jacek Kucharski¹

Archeologia Piątej Ewangelii

**Interdyscyplinarna Konferencja Naukowa w Warszawie,
8 marca 2018 r.**

Ziemia Święta, określana jako „Piąta Ewangelia”, to miejsce nieprzerwanie prowadzonych do dzisiaj prac wykopaliskowych, pragnących wydobyć na światło dzienne dowody, potwierdzające autentyczność opisanych przez natchnionych autorów wydarzeń i postaci biblijnych. To także ziemia wiary, do której przybywają chrześcijańscy pielgrzymi i turyści z całego niemal świata, aby spotkać się i doświadczyć tajemnicy Bożego objawienia obecnej tu w kamieniach wciąż mówiących przez wieki o prawdach czytanych w Biblii. Od lat niepodważalne zasługi na tym polu mają uczeni związani ze Studium *Biblicum Franciscanum* w Jerozolimie. To właśnie dzięki ich rzetelnym i często żmudnym naukowym poszukiwaniom możemy dzisiaj, po dwu tysiącach lat od działalności Jezusa, chodzić po Jego śladach oraz pokazywać, udokumentowane naukową wiedzą, miejsca Jego publicznej działalności. Jednym z uczonych, który całe swoje życie poświęcił badaniom miejsc świętych związanych z „Piątą Ewangelią”, będąc jednocześnie profesorem archeologii chrześcijańskiej w Studium *Biblicum Franciscanum* w latach 1984-1990, którego grób znajduje się na terenie odkrytego w Kafarnaum „Domu Piotra rybaka”, jest to. prof. Virgilio Canio Corbo OFM (1918-1991). W 100. rocznicę jego urodzin została zorganizowana interdyscyplinarna konferencja naukowa zatytułowana *Archeologia Piątej Ewangelii*, która odbyła się 8 marca 2018 r. w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego przy ulicy Krakowskie Przedmieście 26/28 w Warszawie w sali im. prof. Tomasza Mikockiego (I piętro). Jej organizatorami był Instytut Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego oraz Studenckie Koło Naukowe Archeologii Wojny. Patronat honorowy nad konferencją objęło Studium *Biblicum Franciscanum* w Jerozolimie oraz

¹ Doktor nauk teologicznych w zakresie teologii biblijnej, wykładowca w Wyższym Seminarium Duchownym w Radomiu (Wydział Teologii KUL).

Komisariat Ziemi Świętej w Polsce. Konferencja zgromadziła archeologów, biblistów, teologów i studentów z różnych ośrodków naukowych w Polsce.

Konferencję otworzył dr hab. Krzysztof Jakubiak – dyrektor Instytutu Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego. Po nim głos zabrał o. mgr Dariusz Sambora OFM – wice-komisarz Komisariatu Ziemi Świętej w Polsce, wyrażając już na początku konferencji podziękowanie organizatorom za upamiętnienie osoby i dzieła o. prof. V. C. Corbo, jednego z „gigantów” w zakresie archeologii Ziemi Świętej.

Pierwsza sesja konferencji w godzinach przedpołudniowych skupiona była wokół tematyki: *Piąta Ewangelia w życiu i dziele archeologa – o prof. V. Corbo OFM*. Rozpoczęło ją wystąpienie o. mgr. Dariusza Szambora OFM z Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, pt. *O. Virgilio Corbo - franciszkanin poszukujący Miejsc Świętych*. Kolejnym mówcą był ks. dr hab. Sławomir Stasiak, prof. Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu, który przybliżył zagadnienie *Kafarnaum-największa miłość o. Virgilio Corbo*. Następnie ks. dr. hab. Piotr Łabuda z Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, sekcja w Tarnowie, podjął zagadnienie *Grób Boży. Od Chrystusa po czas budowy pierwszej bazyliki*. Część pierwszą sesji zamknęła prezentacja multimedialna ks. dr. Jacka Kucharskiego, reprezentującego środowisko Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II (Wyższe Seminarium Duchowne w Radomiu), który przybliżył uczestnikom konferencji tematykę *Migdal/Tarichea – miasto Marii Magdaleny w badaniach o. Virgilio C. Corbo*.

Drugą część sesji pierwszej rozpoczęło wystąpienie dr. Joanny Jaromin z Opola, która przedstawiała temat *Macheront -miejsce męczeństwa św. Jana Chrzciciela w świetle badań o. Virgilio Corbo OFM*. Kolejnym prelegentem był mgr Maciej Czapski z Instytutu Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego z tematyką *Wykopaliska Virgilio Canio Corbo na terenie gruzińskiego monastynu w Bir el Qutt i ich znaczenie*. Dr David Kolbaia, reprezentujący Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego, podjął zagadnienie *Grzegorz Peradze i początki monastycyzmu w Grużji*. Pierwszą sesję konferencji zamknęła prelekcja ks. dr. Tomasza Kota

z Katowic, który zajął się problematyką *Betesda - sadzawka*, która uwiarygodnia Czwartą Ewangelię.

Drugą sesję konferencji, która rozpoczęła się w godzinach popołudniowych, otworzyło wystąpienie ks. dr. Leszka Rasztaewickiego z Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie z tematem *Brama zwana piękną (Dz 3,2)*. Ostatnim akcentem konferencji była prelekcja autorstwa dr. hab. Radosława Karasiewicz-Szczypiorskiego z Instytutu Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego i dr. Radosława Gawrońskiego z Instytutu Archeologii Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie poświęcona tematyce *Klemens Rzymski w Taurydzie? Nowe dowody w sprawie śmierci świętego*.

Po wystąpieniach prelegentów rozpoczęła się długa i ożywiona dyskusja. Dotyczyła ona tematyki poruszonej w wystąpieniach prelegentów, wskazując również na potrzebę kolejnych interdyscyplinarnych spotkań, poświęconych rezultatom badań archeologicznych w Ziemi Świętej. Wiadomo przecież, że w tym względzie „Piąta Ewangelia” nie powiedziała jeszcze ostatniego słowa i wciąż kryje wiele tajemnic.